

Sygn. akt I C 311/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 maja 2018 roku

Sąd Okręgowy w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR del. Michał Jank

Protokolant: staż. Klaudia Fera

po rozpoznaniu w dniu 26 kwietnia 2018 roku w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa E. O.

przeciwko B. S.

o ochronę dóbr osobistych

oddala powództwo..

UZASADNIENIE

Powód E. O. wniósł pozew przeciwko B. S. o ochronę dóbr osobistych domagając się nakazania pozwanej usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych przez złożenie opisanego w pozwie oświadczenia oraz zakazanie pozwanej naruszania dóbr osobistych powoda i jego rodziny.

W uzasadnieniu wskazał, iż w dniu 11.02.2008 r. podpisał umowę na prowadzenie ksiąg rachunkowych ze spółką cywilną (...). Po likwidacji spółki dokumenty księgowe wydał J. S.. W czerwcu 2012 r. do siedziby biura rachunkowego zawitali policjanci celem zrealizowania czynności procesowej w formie przeszukania na mocy postanowienia z dnia 19.06.2012 r. Podczas czynności policjanci wyjaśnili, iż mają szukać dokumentów księgowych świadczących o prowadzeniu przez powoda podwójnej księgowości dla spółki. Wizyta policjantów odbyła się w trakcie godzin pracy biura, w których przychodzili stali klienci i widzieli zajście, co spowodowało utratę zaufania do prowadzenia przez powoda usług księgowych. Zniesławienie powoda i jego rodziny oraz rozpowszechnianie szkalujących opinii o jego działalności wygenerowało straty dochodu. W piśmie do Sądu Okręgowego w Gdańsku w sprawie IX GC 63/16 pozwana pomówiła powoda i jego żonę o spreparowanie fikcyjnej umowy pożyczki. We wrześniu 2016 r. powód był z żoną i wnuczką na zakupach w sklepie (...) w M. przy ul. (...). Podczas robienia zakupów pozwana do nich podeszła i przywitała głośnymi słowami „rodzice złodzieja”, po czym dodała, że wszyscy znajdą się w więzieniu. Pozwana wypowiedziała powyższe słowa w obecności klientów sklepu, nie powtórzyła ich jednak po włączeniu kamery w telefonie.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa. Wskazała, iż miała prawo wnosić do organów ścigania zawiadomienia o popełnionych w jej przekonaniu przez powoda oraz jego syna czynach karalnych. Zaprzeczyła przebiegowi zdarzenia w hipermarkecie (...).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód E. O. prowadzi biuro rachunkowe w M..

okoliczno ść bezsporna

B. S. złożyła do Prokuratury Rejonowej w Malborku zawiadomienie z dnia 16.08.2011 r. o popełnieniu przestępstwa przez G. S., T. O. w sprawie wyprowadzenia pieniędzy z firmy (...) s.c. i M. D. w sprawie przywłaszczenia komputera firmy (...) s.c.

dowód: zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa z dnia 16.08.2011 r. k.6-8, 375-377

W związku z powyższym zawiadomieniem w dniu 19.06.2012 r. Prokurator Prokuratury Rejonowej w Malborku wydał postanowienie o zażądaniu od Biura (...) w M. dobrowolnego wydania rzeczy mogących stanowić dowód w sprawie – dokumentacji księgowej spółki (...), a w razie odmowy postanowił przeprowadzić przeszukanie wyżej wymienionych pomieszczeń.

dowód: postanowienie o żądaniu wydania rzeczy, o przeszukaniu z dnia 19.06.2012 r. k. 12-13

W czerwcu 2012 roku trzech policjantów przeszukało biuro powoda. Powód poinformował funkcjonariuszy Policji, iż dokumenty przekazał pozwanej i okazał im potwierdzenia wydania dokumentów. Przeszukanie odbyło się w trakcie godzin pracy biura rachunkowego, trwało około pół godziny.

dowód: zeznania powoda k. 396, protokoły przekazania dokumentów księgowych k. 56-58

B. S. złożyła do Prokuratury Rejonowej w Malborku zawiadomienie z dnia 5.02.2013 r. o popełnieniu przez T. O. przestępstw polegających na:

dokonaniu w dniu 5.04.2011 r. w M. przeniesienia spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu położonego przy ul. (...) w M. na swych rodziców K. O. i E. O., czym udaremnił zaspokojenie swych wierzycieli. W uzasadnieniu pisma pozwana wskazała, iż jak wynika z księgi wieczystej w/w lokalu T. O. dokonał rzeczowego przeniesienia w trybie art. 453 k.c., tj. spełnienia innego świadczenia zamiast świadczenia dłużnego. Zastrzeżenie to – wobec całokształtu okoliczności sprawy oraz zasad doświadczenia życiowego - należy uznać za fikcyjne, dokonane z pełną świadomością pokrzywdzenia wierzycieli i udaremnienia w/w orzeczeń sądowych (E. O. poza faktem, iż jest ojcem T. O. prowadził także rachunkowość spółki (...)). Jako podstawę rzeczowego przeniesienia T. O. wskazał zaś fikcyjne zadłużenie wobec swych rodziców zaciągniętych rzekomo dla ratowania spółki (...).

dowód: zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z dnia 5.02.2013 r. k. 9-11, 144-145

We wrześniu 2016 roku doszło do spotkania powoda z pozwaną w sklepie (...) w M..

okoliczność bezsporna

Postępowanie karne zainicjowane zawiadomieniami pozwanej jeszcze nie zakończyło się.

okoliczność bezsporna

Wyrokiem z dnia 12 marca 2015 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie I C 1003/14 zasądził od T. O. na rzecz K. O. i E. O. kwotę 76,158,80 zł wraz z odsetkami i kosztami postępowania.

Przeciwko powodowi i jego żonie toczył się proces ze skargi pauliańskiej w związku z przeniesieniem na powoda i jego żonę przez syna T. O. w trybie art. 453 kc. spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu położonego w M. przy ul. (...) nieruchomości. Zapadł wyrok uwzględniający powództwo. Wyrok jest prawomocny

dowód: wyroki w sprawie I C 160/13 SR w Malborku z uzasadnieniami – k. 156-157, 160-172, 235 akt I C 160/13 SR w Malborku; wyrok z 12.03.2015 r. – k. 35 akt I C 1003/14

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił mając na względzie okoliczności bezsporne oraz w oparciu o dowody z dokumentów.

Brak jest podstaw, aby zakwestionować wiarygodność zeznań świadka B. M.. Zeznania świadka nie miały jednak znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, ponieważ świadek nie uczestniczyła w zdarzeniu w sklepie (...) w M. w 2016 roku, swoją wiedzę czerpała jedynie od pozwanej, która opowiadała jej o swoich problemach.

Sąd uznał także za wiarygodne zgromadzone w sprawie dokumenty nie znajdując podstaw do kwestionowania ich wiarygodności, a których autentyczność nie była także kwestionowana przez strony.

Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków S. C., T. K. jako nie mające znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Świadców nie uczestniczyli w zdarzeniach, które miały naruszyć dobra osobiste powoda.

Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z nagrania zdarzenia ze sklepu (...) w M.. Jak wynika z oświadczenia powoda nagranie to nie obejmuje słów pozwanej, które zgodnie z twierdzeniami powoda miały naruszyć jego dobra osobiste. Nagranie zostało wykonane już po zdarzeniu i zgodnie z twierdzeniami powoda nie zawiera słów pozwanej, które naruszyłyby jego dobra osobiste.

Sąd oddalił wniosek o przesłuchanie w charakterze świadków funkcjonariuszy Policji dokonujących przeszukania w biurze powoda, albowiem dowód ten nie miałby znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Sam fakt przeszukania biura powoda był okolicznością bezsporną.

W ocenie Sądu powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 24§1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Odwrócony ciężar dowodu, obciążający stronę pozwaną, o którym mowa w art. 24 § 1 zd. 1 k.c. dotyczy jedynie braku bezprawności działania. Natomiast samo naruszenie, zgodnie z art. 6 k.c. w zw. art. 23 k.c., ma wykazać powód (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 listopada 2017 r. VI ACa 1201/16, LEX nr 2457543).

Ocena, czy działanie naruszyło dobro osobiste, dokonywana jest na podstawie obiektywnego kryterium. Ocena, czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego, nie jest dokonywana według miary indywidualnej wrażliwości osoby zainteresowanej (tak SN w wyroku z 4.04.2001 r., III CKN 323/00, Legalis). Sąd powinien rozważyć, czy typowa, przeciętna osoba na miejscu pokrzywdzonego uznałaby określone działanie za naruszenie dobra osobistego oraz czy w odczuciu społecznym określone zachowanie zakwalifikowane może być jako naruszające dobra osobiste (stanowisko to uznać można za utrwalone w orzecznictwie; zobacz wyrok SN z 25.04.1989 r., I CR 143/89, OSP 1990, Nr 9, poz. 330; wyrok SN z 11.03.1997 r., III CKN 33/97, OSN 1997, Nr 6-7, poz. 93; uzasadnieniu wyrok SN z 26.10.2001 r., V CKN 195/01, Legalis; uzasadnieniu wyroku SN z 23.05.2002 r., IV CKN 1076/00, OSN 2003, Nr 9, poz. 121; wyrok SN z 5.04.2002 r., II CKN 953/00, Legalis; wyrok SN z 22.01.2014 r., III CSK 123/13, Biul. SN 2014, Nr 6).

Powód nie wykazał, iż pozwana dopuściła się naruszenia jego dóbr osobistych.

Powód wskazywał, iż pozwana naruszyła jego dobra osobiste w pismach z dnia 16.08.2011 r. oraz dnia 5.02.2013 r. skierowanych do Prokuratury.

Odnosnie pisma z dnia 16.08.2011 r. należy wskazać, iż stanowi ono zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez G. S., T. O. w sprawie wyprowadzenia pieniędzy z firmy (...) s.c. oraz M. D. w sprawie przywłaszczenia komputera

firmy (...) s.c. Zatem pismo z dnia 16.08.2011 r. nie dotyczy powoda, któremu pozwana nie zarzuciła popełnienia przestępstwa. Odnosi się do syna powoda, który sam w razie potrzeby może chronić swoje dobra osobiste.

Jak zgodnie wskazuje się w orzecznictwie sądowym wszczęcie czy też kontynuowanie postępowania dyscyplinarnego lub karnego nie może samo przez się być uznane za naruszenie dóbr osobistych, chyba że wszczynający to postępowanie ma świadomość, że zarzucanego czynu oskarżony (obwiniony) nie popełnił i celowo prowadzi takie postępowanie, aby osiągnąć pozaprawny cel, który polegać może na zdyskredytowaniu osoby, przeciwko której prowadzone jest takie postępowanie (tak m.in. wyrok s.apel. w Poznaniu z 18.04.2013 r., I ACa 265/13; wyrok s. apel. w Lublinie z 20.01.2015 r., I ACa 677/14; wyrok SN z 25.01.2005 r., II PK 152/04, OSNP 2005/17/266). Wniesienie prywatnego aktu oskarżenia z zasady nie będzie mogło być uznane za bezprawne naruszenie dóbr osobistych oskarżonego. Bezprawne naruszenie dobra osobistego oskarżonego mogłoby nastąpić przede wszystkim wtedy, gdyby oskarżyciel zainicjował postępowanie karne, mając świadomość, że do popełnienia przestępstwa nie doszło (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie I ACa 265/13, LEX nr 1314843).

Powód wskazał także na zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa z dnia 5.02.2013 r. Niewątpliwie każdy ma prawo zawiadomić organy ścigania o popełnieniu przestępstwa. Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa stanowiłoby naruszenie dóbr osobistych powoda tylko w sytuacji, gdyby pozwana miała pewność, iż przestępstwa, o którego popełnieniu zawiadomiła pozwany nie popełnił. Taka sytuacja nie zachodzi w niniejszej sprawie. Postępowanie karne wszczęte na skutek zawiadomienia pozwanej toczy się, co oznacza, iż zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa zgłoszone przez pozwaną nie było pozbawione jakichkolwiek podstaw. Gdyby tak było organy ścigania odmówiłyby wszczęcia postępowania karnego albo szybko by je umorzyły. Poza tym, pozwana w zawiadomieniu o popełnieniu przestępstwa z dnia 5.02.2013 r. nie wskazała na powoda jako na osobę, która w jej ocenie popełniła przestępstwo, lecz na syna powoda - T. O.. E. O. został wskazany jako osoba, na którą T. O. przeniósł przysługujące mu spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego w celu udaremnienia zaspokojenia wierzycieli. Wskazanie, iż E. O. poza faktem, iż jest ojcem T. O. prowadził także rachunkowość spółki (...) zostało podane jako uzasadnienie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, podobnie jak wskazanie, iż T. O. wskazał fikcyjne zadłużenie wobec swych rodziców. Na okoliczność, iż zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa nie było pozbawione jakichkolwiek podstaw wskazuje także okoliczność, iż wobec powoda zapadł wyrok uwzględniający powództwo ze skargi pauliańskiej w związku z przeniesieniem własności lokalu mieszkalnego przez syna powoda na powoda i jego żonę. Pozwana złożyła do organów ścigania kwestionowane przez powoda zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, co miała prawo uczynić. Nie przesyłała natomiast zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa innym podmiotom, nie powołanym do ścigania przestępstw.

Powód wskazał na czynność procesową przeszukania biura, w którym prowadzi działalność gospodarczą jako na naruszającą jego dobra osobiste. Należy wskazać, iż czynność przeszukania była czynnością procesową zgodną z prawem dokonaną na skutek zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Sama czynność przeszukania nie narusza dóbr osobistych powoda. Jeśliby funkcjonariusze Policji dokonujący przeszukania zachowywali się niewłaściwie, w sposób naruszający dobra osobiste powoda to wchodziłaby w grę ich odpowiedzialność jako funkcjonariuszy lub odpowiedzialność Skarbu Państwa, a nie odpowiedzialność pozwanej. Wskazywana przez powoda okoliczność, iż wiadomość o przeszukaniu w biurze powoda rozniosła się po M., który jest niewielkim miastem nie stanowi naruszenia dóbr osobistych powoda, za które pozwana mogłaby odpowiadać.

Powód wskazywał, iż pozwana naruszyła jego dobra osobiste podczas spotkania w sklepie (...) w M.. Bezspornym jest, iż do takiego spotkania stron doszło. Nie wiadomo jednak jaki był przebieg spotkania, jakie słowa padły. Pozwana zaprzeczyła, aby użyła słów wskazywanych przez powoda „rodzice złodzieja, wszyscy pójdziecie siedzieć”. Słów pozwanej nie słyszała także świadek B. M.. Powód nie nagrał telefonem słów pozwanej, nagrywanie włączył później, a pozwana nie powtórzyła słów, które w ocenie powoda naruszyły jego dobra osobiste. Zatem brak jest dowodu, iż pozwana podczas spotkania stron w sklepie (...) naruszyła dobra osobiste powoda.

Powód podniósł także, iż jego dobra osobiste zostały naruszone przez powódkę w piśmie skierowanym do Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 23.08.2016 r. w sprawie IX GC 63/16. Okoliczność ta nie została przez powoda

wykazana. Pismo to nie zostało złożone w niniejszej sprawie, wobec czego nie było możliwości oceny przez Sąd jakie słowa zostały użyte i czy naruszyły jakiegokolwiek dobra osobiste powoda.

Reasumując, powód nie wykazał, iż doszło do naruszenia jego dóbr osobistych przez pozwaną. Wobec niewykazania przez powoda faktu naruszenia jego dóbr osobistych przez pozwaną twierdzenia pozwanej, iż powód działał niezgodnie z prawem i przedkładane na ta okoliczność dowody nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Mając powyższe na względzie, Sąd na mocy art. 24§1 k.c. a contrario orzekł jak w wyroku.